

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-06-21

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin, regeringsrådet Carina Stävberg och justitierådet Ella Nyström.

Ny konsumentkreditlag

Enligt en lagrådsremiss den 10 juni 2010 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. konsumentkreditlag,
2. lag om ändring i lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl.,
3. lag om ändring i utsökningsbalken,
4. lag om ändring i lagen (1989:567) om ändrade betalningsvillkor för vissa statliga bostadslån m.m.,
5. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
6. lag om ändring i lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m.,
7. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
8. lag om ändring i distans- och hemförsäljningslagen (2005:59),
9. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Fredrik Ludwigs.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Remissen innehåller ett förslag till en ny konsumentkreditlag. Förslaget syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG. Vidare är förslaget avsett att införa bestämmelser, vilkas tillämpning kan komma att motverka de skuldsättningsproblem som sms-lån och andra s.k. snabb lån fört med sig. De föreslagna ändringarna är dock inte mer omfattande än att de i stället hade kunnat inarbetas i den befintliga lagen.

Övriga lagförslag innefattar huvudsakligen följdändringar.

Lagrådet vill redan inledningsvis peka på en språklig egendomlighet, som återkommer på flera ställen i förslaget till en ny konsumentkreditlag. Det sägs nämligen att "en kredit betalas" när med kredit antagligen menas ett betalningsansånd. Bättre vore om betalningen kopplades ihop med ordet belopp, varvid det skulle vara möjligt att tala om att ett "kreditbelopp" betalades.

Förslaget till konsumentkreditlag

1 §

Av första stycket framgår att lagen gäller bl.a. kredit som lämnas eller erbjuds en konsument av någon annan än en näringsidkare, om krediten förmedlas av en näringsidkare som ombud för kreditgivaren. Enligt andra stycket innehåller lagen också bestämmelser om vissa skyldigheter för kreditförmedlare (48 §). En kreditförmedlare enligt första stycket omfattas av de bestämmelser till vilka hänvisas i andra stycket. Bestämmelserna i 1 § andra stycket och 48 § skulle kunna

läsas så att skyldigheterna för en kreditförmedlare som är ombud för kreditgivaren är begränsade till vad som anges i 48 §. En sådan kreditförmedlares skyldigheter torde dock i vissa fall vara mera omfattande än så (se författningskommentaren till 2 § i fråga om definitionen av begreppet "näringsidkare"). Detta bör enligt Lagrådets mening klargöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

4 §

Paragrafen består av fem stycken, där vart och ett stycke utgör en självständig bestämmelse utan något egentligt samband med en bestämmelse i ett annat stycke. Enligt Lagrådets mening skulle bestämmelserna vinna i tydlighet och läsbarhet, om varje stycke kom att utgöra en egen paragraf.

6 §

I andra meningen skulle det enligt Lagrådets uppfattning vara mera naturligt att använda ordet "upplysningar" i stället för "förklaringar".

7 §

På två ställen i paragrafen förekommer uttrycket "med hjälp av ett representativt exempel". Uttrycket kan faktiskt läsas så att näringsidkaren erhåller en "hjälp" genom exemplifieringen. Orden "hjälp av" kan utgå eller ersättas med orden "angivande av".

Konstruktionen "med hjälp av ett representativt exempel" förekommer också i 8–10 §§. Vad som ovan sagts torde också gälla här.

Andra stycket skulle med fördel kunna ges en annan språklig form, förslagsvis då med följande lydelse:

Om någon annan räntesats eller sifferuppgift än den effektiva räntan anges i marknadsföringen, ska näringsidkaren dessutom, med angivande av ett representativt exempel, lämna information om

5. det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten och storleken på avbetalningar, och

6. kontantpriset och den kontantinsats som krävs vid kreditköp.

8 §

Lagrådet föreslår att inledningen till första stycket formuleras om och att punkterna 5, 7 och 8 i stycket förtydligas och får en annan språklig utformning, varvid sista ledet i punkten 8 får bilda en ny punkt 9. Lagtexten kan i nämnda hänseenden ges följande lydelse:

Näringsidkaren ska i rimlig tid innan ett kreditavtal ingås ge konsumenten information om

5. varan eller tjänsten och dess kontantpris vid kreditköp,

7. den effektiva räntan, med angivande av ett representativt exempel, och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten, 8. avbetalningarnas storlek, antal och förfallotidpunkter samt den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på krediter med olika krediträntor,

9. betalning som inte avräknas utan sparas eller investeras för konsumentens räkning,

-----.

Förslaget får till följd att punkterna 9–19 i det remitterade förslaget i stället bör betecknas 10–20.

Paragrafen som innehåller 19 punkter och fyra stycken är alltför lång. Detta försvårar läsbarheten. Informationen i andra och tredje styckena är av det slag att den med fördel kan tas in i en egen paragraf som betecknas 9 §. Detsamma gäller innehållet i fjärde stycket som då bör regleras i en ny 10 §. Lagrådet föreslår att paragrafen omarbetas i enlighet med det anförda.

13 §

Beviljas inte krediten, ska näringsidkaren underrätta konsumenten om orsaken till det. Beror det på uppgifter som härrör från en extern databas, ska konsumenten underrättas om uppgifterna och vilken databas som har använts. Enligt artikel 9.2 i direktivet ska det sistnämnda ske utan dröjsmål och kostnadsfritt. Denna skyldighet för kreditgivaren bör komma till uttryck även i det remitterade lagförslaget. Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Beviljas inte krediten, ska näringsidkaren underrätta konsumenten om orsaken till det. Beror det på uppgifter som härrör från en extern databas, ska konsumenten utan dröjsmål och kostnadsfritt underrättas om uppgifterna och vilken databas som har använts.

24 §

I första stycket bör efter orden ”inom 30 dagar” infogas ”från den dag då meddelandet om att kreditavtalet frånträds lämnades eller sändes” [jfr artikel 14.3 b) i direktivet].

29 §

I paragrafen regleras konsumentens rätt att framställa invändningar mot kreditgivarens krav på betalning vid kreditköp. I andra bestämmelser som avser kreditköp används beteckningen köpare i stället för konsument, se 26, 38, 40, 41, 42 och 44 §§.

Det framstår för Lagrådet som mest konsekvent att även i 29 § beteckna konsumenten som köpare.

30 §

Beträffande beteckningen konsumenten, se vad som anförts under 29 §.

37 §

Andra styckets tredje mening innehåller en bestämmelse om att kreditgivaren får säga upp kreditavtalet att upphöra omedelbart om det har avtalats och är skäligt. En ytterligare förutsättning för uppsägning är enligt bestämmelsen att konsumenten inte alls har utnyttjat krediten. Syftet med bestämmelsen är att genomföra direktivets artikel 13. Kravet att konsumenten inte alls har utnyttjat krediten tycks emellertid sakna direkt motsvarighet i direktivet. Det bör ytterligare övervägas om det finns stöd för att införa ett sådant krav i lagen.

38 §

Lagrådet föreslår att tredje stycket i paragrafen formuleras om och ges följande lydelse:

Om köparen, innan varan återtas, betalar det belopp som förfallit till betalning jämte dröjsmålsränta och kostnader enligt de grunder som anges i 40 § tredje–femte styckena, får kreditgivaren inte återta varan på grund av dröjsmål med betalningen. Grundas återtaganderätten på att säkerhet för krediten har försämrats eller att köparen undandrar sig att betala sin skuld, får kreditgivaren inte återta varan om köparen innan varan återtas ställer godtagbar säkerhet för fordringen.

48 §

I fråga om kreditförmedlare som är ombud för kreditgivaren hänvisas till vad Lagrådet har anfört under 1 §.

52 §

Lagrådet föreslår att paragrafen föregås av en egen rubrik med lydelsen "Överklagande".

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Tidpunkten i punkten 2 andra meningen är oklar och bör förtydligas. Lagrådet föreslår att andra meningen får följande lydelse:

För kreditavtal med obestämd löptid gäller dock 19, 20, 28 och 37 §§ från och med dagen för ikraftträdandet.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.